

Dissidències

El volum de memòries de Lluís Maria Todó, novel·lista i traductor, (Barcelona 1960) prenen com a fil conductor la formació de l'escriptor i la pròpia família: una família nombrosa amb varietat de branques i personatges interessants, entre els quals el senyor Paco Todó, d'una memòria prodigiosa, a qui dedica el llibre i que evoca feliçment en la darrera pàgina. Es pot entendre de moltes maneres perquè els discursos, com els fils d'un teixit d'estam, van combinant-se fins a teixir un text en què, potser, el que sobresurt, és ser multilingüe. Aquest no és l'únic discurs possible: de la família del personatge principal se'n pot deduir una dissidència lingüística cap al catalanisme diguem-ne clàssic, diguem-ne encatronat, diguem-ne fabrià, diguem-ne com vulgueu.

La primera pàgina és una cita llarga de Joan Coromines que dona el to del català que gasta Lluís Maria Todó: fonamentalment, el que parteix del català escoltat i parlat. El personatge principal és molt suspicax a les formes més o menys literàries de tirat noucentista. No se'n fia del monolingüisme imposat. La darrera pàgina és una cita de Víctor Català, que parla de la consciència com una casa amb una paret sempre a l'ombra. No sé si és una decisió de l'editora o de l'escriptor. Entre els dos escriptors –Joan Coromines i el gust per les paraules i Víctor Català i la zona d'ombra–, hi ha l'estil literari de Lluís Maria Todó.

El resultat és un llibre molt interessant, molt matisat, de lectura plaent que representa un grup social barceloní que no exerceix de català professional. Dit entre nosaltres, Club Editor ja té aquesta ten-

EL BARCELONÍ LLUÍS MARIA TODÓ HA ESTAT SEMPRE MOLT INFLUENCIAT PER LA LITERATURA QUE ENS ARRIBA DE FRANÇA

dència a aglutinar maneres d'escriure el català i pensar que no són de pedra picada. Penso en el cas singular de Llorenç Villalonga, que també fou un altre dissident del catalanisme clàssic.

A banda d'aquest gust pel català parlat, en el temps que encara

es podia distingir la manera de parlar d'un barri d'un altre barri de Barcelona, el volum presenta la història de les dificultats d'acceptar-se com a persona amb inclinacions sexuals diferents a les normals. Crec que hi ha un relat molt creïble sobre la consciència amaga les dissidències sexuals. Hi ha un joc molt interessant entre l'home gran que veu amb claredat allò que el noi jove ignora. Una ombra d'ironia

A més a més, en una lectura ràpida, es pot resseguir una passió juvenil

pel francès, per parlar i llegir la llengua francesa. I per esdevenir francès de llengua i de cultura. L'obra, per acabar, també considera una reticència generacional cap a les ideologies: el comunisme, de forma especial. També l'independentisme, sigui dit de passada.

La finor amb què s'auto-analitzava en els anys escolars i les impressions de llibertat de la primera escapada a Sòria i a França són les millors pàgines del llibre. Permeten un debat encès.